

Vergaderjaar 1989–1990

21 207

Voorstel van wet van de leden Biesheuvel, Linschoten en Van Nieuwenhoven tot wijziging van de Organisatiewet Sociale Verzekering (overdracht van taken en samenwerking door de bedrijfsverenigingen)

Nr. 9

EINDVERSLAG

Vastgesteld 7 september 1990

In de vaste Commissie voor sociale zaken en werkgelegenheid¹ zijn na kennisneming van de memorie van antwoord nog enkele opmerkingen gemaakt en vragen gesteld. Wanneer de initiatiefnemers deze tijdig zullen hebben beantwoord, acht de Commissie de openbare beraadslaging genoegzaam voorbereid.

1. Algemeen

De leden van de C.D.A.-fractie dankten de indieners voor hun uitgebreide en snelle beantwoording van de gestelde vragen. Zij konden zich er in vinden dat de indieners het voornamelijk technisch-juridische karakter van de voorgestelde wetswijziging onderstreepten. De discussie ten principale over verdere administratieve bundeling kan bij de discussie rond de algehele herziening van de uitvoeringsorganisatie sociale verzekeringen worden gevoerd.

De leden van de fractie van D66 hadden met belangstelling kennis genomen van de reactie van de indieners op de door hen gestelde vragen. Zij stonden positief ten opzichte van de door dit wetsvoorstel ingezette koers om bedrijfsverenigingen toe te staan hun in eigen beheer gevoerde administratie gezamenlijk onder te brengen bij een ander administratiekantoor dan het GAK. Zoals de indieners in de memorie van antwoord (blz. 2) al stelden, resulteert de aanvaarding van dit voorstel van wet inderdaad in een opheffing van de monopoliepositie van het GAK. De hier aan het woord zijnde leden stonden allerminst negatief tegenover een dergelijke, inderdaad voor het GAK in de praktijk te verwaarlozen, ontwikkeling.

De leden van de D66-fractie hadden nog wel behoefte aan het stellen van enkele nadere vragen respectievelijk het maken van enige korte opmerkingen. Zij konden het billijken dat er formeel geen advies is gevraagd aan de Sociale Verzekeringsraad, gezien de nauwe samenwerking tussen de SVr en de indieners. Bovendien blijkt de SVr het wetsvoorstel toe te juichen.

¹ Samenstelling:

Leden: Spieker (PvdA), Moor (PvdA), Gerritse (CDA), Buurmeijer (PvdA), onder-voorzitter, Van Houwelingen (CDA), Schutte (GPV), Groenman (D66), Wolters (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Linschoten (VVD), Dijkstal (VVD), Kamp (VVD), Leijnse (PvdA), Brouwer (Groen Links), Janmaat (Centrumdemocraten), Doelman-Pel (CDA), voorzitter, G. H. Terpstra (CDA), De Leeuw (CDA), Biesheuvel (CDA), Vliegenthart (PvdA), Beijlen-Geerts (PvdA), Schimmel (D66), Huibers (CDA) en Middel (PvdA).
Plv. leden: Van Gelder (PvdA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Quint-Maagdenberg (PvdA), Reitsma (CDA), Van der Vlies (SGP), Versnel-Schmitz (D66), Paulis (CDA), Melkert (PvdA), Jorritsma-Lebbink (VVD), Franssen (VVD), De Korte (VVD), Schoots (PvdA), Rosenmöller (Groen Links), Willems (Groen Links), G. de Jong (CDA), Tuinstra (CDA), Bijleveld-Schouten (CDA), De Kok (CDA), Van Zijl (PvdA), Leerling (RPF), Kohnstamm (D66), Vreugdenhil (CDA), Witteveen-Hevinga (PvdA).

2. Relatie met de algehele herziening van de uitvoeringsorganisatie

De leden van de fractie van Groen Links wilden bij de behandeling van het wetsvoorstel graag de vraag betrekken welke toekomst is weggelegd voor de uitvoeringsorganisatie van de sociale zekerheid. Om te voorkomen dat de initiatiefnemers de indruk zouden krijgen dat de aan het woord zijnde leden met een kanon op een mug vuurden, wilden zij dit als volgt toelichten. Zoals zij reeds in het voorlopig verslag hadden gemeld, achtten zij overzichtelijkheid en helderheid in de structuur van de uitvoeringsorganisatie van zeer groot belang. Daarvoor is primair de overheid verantwoordelijk. Het uitvoeringsstelsel, zoals dat sinds het begin van deze eeuw is geëvolueerd, is bepaald niet van grote schoonheid. Dat werkt bestuurlijke verwarring in de hand en, nog belangrijker, maakt het stelsel er beslist niet cliëntvriendelijker op.

De leden van de Groen Links-fractie gingen ervan uit dat ook de initiatiefnemers sterk hechtten aan effectiviteit, helderheid en overzichtelijkheid in de uitvoering van de SZ. Elke verandering in de organisatie en uitvoering zou aan deze uitgangspunten getoetst moeten worden, waarbij de cliëntvriendelijkheid voorop staat. Toch creëren zij middels dit initiatief de mogelijkheid van een nieuw orgaan. Wellicht, zo spraken deze leden uit, leidt het initiatiefvoorstel niet tot de door hen gevreesde «bureaucratische uitbouw». Toch wilden zij op deze wat uitgebreidere wijze hun zorg daarover kenbaar maken en vroegen zij de initiatiefnemers nader in te gaan op deze materie. Zij vroegen daarbij speciaal naar de consequenties die het opheffen van de monopoliepositie van het GAK kan hebben voor de cliëntvriendelijkheid, indien door meerdere bedrijfsverenigingen gebruik gemaakt wordt van de in dit wetsvoorstel geopende mogelijkheid om een gezamenlijk administrerend orgaan op te zetten.

3. Strekking van het wetsvoorstel

De leden van de fractie van D66 hadden reeds uit de memorie van toelichting begrepen dat het wetsvoorstel dient te worden gezien als een bijdrage aan een vergroting van de aan een moderne uitvoeringsorganisatie te stellen eisen van doelmatigheid en kostenbeheersing. Achten de indieners het gedeeltelijk in eigen beheer blijven voeren van de administratie door de afzonderlijke bedrijfsverenigingen een positieve bijdrage aan doelmatigheid en kostenbeheersing? Is het niet zo, zoals de indieners overigens ook zelf aangeven, dat de SER voor de doelmatigheid van de uitvoering veel belang hecht aan een vermindering van het aantal administratieve eenheden? De leden van de fractie van D66 hadden met enige verbazing kennis genomen van de opvatting van de indieners dat het niet aan hen is om zich uit te spreken over de vraag of het gewenst dan wel ongewenst is de administratie in zijn geheel bij het te vormen Gemeenschappelijk uitvoeringsorgaan (GUO) onder te brengen. Met name ten aanzien van de kostenbeheersing bij het gedeeltelijk in eigen beheer blijven voeren van de administratie stelden deze leden enige vraagtekens. Onderbrenging van de gehele administratie bij één te vormen GUO zal toch veel eerder kostenbesparend werken? Deze leden begrepen het toch goed dat het voorliggende wetsvoorstel op geen enkele wijze een termijn noemt waarop de administratie geheel bij het te vormen gemeenschappelijk uitvoeringsorgaan moet zijn ondergebracht?

Ook de leden van de fractie van Groen Links merkten tot hun teleurstelling op, dat de initiatiefnemers opnieuw uitdrukkelijk geen oordeel willen vellen over de wenselijkheid van de administratieve integratie van de in het geding zijnde bedrijfsverenigingen, maar dat zij uitsluitend de

mogelijkheid tot het opzetten van een gemeenschappelijke administratie naast het GAK wilden openen. Dat uitgangspunt is voorstelbaar, gelet op de relatieve zelfstandigheid van de bedrijfsverenigingen. Aan de andere kant, zo hadden deze leden hiervóór reeds aangestipt, is er een verantwoordelijkheid van de overheid voor de uitvoering van de werknemersverzekeringen en de organisatie daarvan. Dat betekent dat de overheid allereerst helder moet maken hoe zij de organisatie en uitvoering van de sociale zekerheid op hoofdlijnen ziet en welke relatieve vrijheid daarbinnen geboden wordt aan de bedrijfsverenigingen. De leden van de Groen Links-fractie vonden het jammer, dat de initiatiefnemers op dit laatste vraagstuk niet wilden ingaan, zoals zij zelf in de memorie van antwoord meerdere malen naar voren hebben gebracht.

4. Overige opmerkingen

De leden van de fractie van D66 hadden nog behoefte aan een nadere reactie op een door hen gestelde vraag betreffende de verklaring van geen bezwaar van de SVr met betrekking tot de gehele dan wel gedeeltelijke uitbesteding van de administratie aan een gemeenschappelijk uitvoeringsorgaan. Volgens de indieners geeft de SVr eerst dán een verklaring van geen bezwaar wanneer de voorgestelde wijze van uitvoeren, gelet op alle betrokken belangen, niet op overwegende bezwaren van technische of administratieve aard stuit. De SVr, als toezichthouder op de uitvoering van sociale verzekeringswetten, stelt eisen aan een «goede administratieve organisatie» en een «voldoende toegankelijkheid» (memorie van antwoord, blz. 9). Kunnen de indieners nader concretiseren welke normen de SVr met betrekking tot genoemde criteria hanteert?

Tot slot wensten de leden van de fractie van D66 nog nader in te gaan op door de Raad van State reeds genoemde mogelijkheid dat bij verzerken onduidelijkheid ontstaat bij wie zij terecht kunnen en wie bevoegd is ingeval van een gedeeltelijke onderbrenging van de administratie. De hier aan het woord zijnde leden meenden dat de genoemde uitspraak van de CRvB d.d. 9 mei 1956 (documentatieorgaan van de Federatie van bedrijfsverenigingen 1956, blz. 156-158) nog wel enige actualiteitswaarde heeft. De indieners geven in hun commentaar op het advies van de Raad van State aan, dat heldere voorlichting door de bedrijfsverenigingen gewenst is en dat de bedrijfsverenigingen in geval van beroepsprocedures uiteindelijk verantwoordelijk zijn voor alle beslissingen van het GUO (memorie van antwoord, blz. 5). De hier aan het woord zijnde leden vroegen zich af of de indieners in dat geval ook positief staan ten opzichte van de administratie bij het GAK onder het tegelijkertijd blijven voeren van delen van de administratie in eigen beheer. Achten de indieners een dergelijke eventuele ontwikkeling eveneens kostenbesparend en doelmatig?

De voorzitter van de Commissie,
Doelman-Pel

De griffier van de Commissie,
Van Dijk